

La Piula

Setmanari regionalista amb ninots

L'ombra: ¿Això t'espana, noi; doncs mira, tens de pensar que tot just comences.

Número doble

20 cts.

¡Caballers, i qué coses han passat d'ensà que no ens haviem vist! Tancament de Corts, vaga ferroviària, estat de guerra, censura prèvia militar...

¿Parlem-ne de tot això?

No; val més no parlar-ne, que encare'ns dura l'esperament que ens va produir el llapis roig. Allò no fou pas un llapis; un bisturi no ens hauria fet més mal. Varem quedar sense esma per a *piular*. I sense esma ¿còm dibuixar, còm escriure, còm fer brometa?

No podia ser; aquella PIULA ferida, destrocada, mutilada, ens omplia de condol. ¡Ai, si l'haguésseu vista, amics llegidors! De segur vos hauria fet una pregona llàstima.

Més, deixem-nos de coses tristes i alegrem-nos de que lo de la vaga carrilera no hagi sigut res, de que en Romanones hagi estat enèrgic una volta a la vida, i de que el noi de LA PIULA pugui tornar a dir la seva respecte les coses que passen, amb una miqueta de llibertat, entenguís bé, una miqueta solsament. I alegrem-nos també de que a la solució ràpida del conflicte ferroviari hagi seguit en part la de la vaga del ram textil, que venia alterant la vida industrial i econòmica de Catalunya en aqueixos moments ja prou calamitosos.

La vaga és ja una malaltia endèmica entre nosaltres: l'obrer va a la vaga per qualsevol futesa; més hi va sense preparació de cap mena, sense tindre una forta caixa de resistència, sense esperar la oportunitat del moviment vaguista, guiat sols per l'antipatia al patró, aqueixa antipatia tan trevallada i sostinguda pels elements agitadors forasters que viuen a Barcelona com en son veritable element. Aixís, les vagues, en vers de reportar ventatges als quins les fan, els endogalen, fent-los més enguniosa la llur situació amb els atrassos que representen per a la família obrera, unes setmanes sense feina i el retorn al treball en les mateixes condicions d'abans, que tal volta és lo que's cerca; això és: augmentar més i més el nombre dels abatuts, dels afligits, dels miseriosos, per a trobar el terreny abonat entre les maces, el jorn que al sindicalisme estranger li vingui bé fer una barrabassada a Barcelona, per a deturar-la de cap i volta en el camí de sa creixenta poixança.

I els obrers no ho veuen això; i les maces, enlluernades per l'oratoria de mitin i per l'aparenta altivesa de certs capitosos polítics que es diuen sos redemptors, en llur afany de millores socials i econòmiques, estan sempre a punt d'anar voluntariament al sacrifici, i el sacrifici és la vaga, la aborrida vaga que sols serveix per a enfondir la ja grossa distància que separa a l'obrer i al patró.

Augment de salari i rebaixa de treball és lo que's demana en totes les vagues, vingui o no a tò, sense veure que una i altra cosa tenen que encarir la producció, i augmentar el preu de molts articles, en perjudici del mateix vaguista, per que la màquina econòmica és tant complexa que no pot tocar una rodeta sense que se'n senti tot el mecanisme.

Però fem-hi punt an això de les vagues, que no som pas nosaltres els cridats a fer desaparèixer aqueixa plaga social moderna; i parlem d'un altra cosa: parlem del real decret limitant l'ús del gas i de la electricitat produïda amb força de vapor. Mana el decret que a les onze de la nit totes les poblacions a que fa referència, redueixin la seva il·luminació a la meitat, per a trobar en això un estalvi de carbó mineral que allunyi un xic el perill de quedar-nos poc menys que sense aqueix element de vida, però, ¿és que n'hi ha prou amb aqueixa mida? ¿Què representi a la economia d'una hora de fluid a les grans capitals d'Espanya, com Barcelona, Bilbao, Valencia, Madrid, Saragoça, Valladolid? Ben poca cosa per cert. ¿I a les demés poblacions? Res absolutament. Del carbó que per aqueix camí s'estalvi, no n'hi haurà pas per allunyar gaire el jorn de la manca absoluta de tan ric element, si no ens en pod venir de l'extranger.

¡I pensar que en el cor de nostres serres hi dormen milions de tonelades d'aqueix combustible! Verament és Espanya la terra dels descuidats. Aquí, segons l'adagi castic, sols ens recordem de Santa Bàrbara quan trona, sense que el sovintejar de les tronades ens faci obrir els ulls i tindre una mica de previsió. Si la desgracia ens cau al demunt; si la realitat ens obra els ulls, ens mirem astorats els uns als altres i sols tenim força per a exclamar:

—¡Qui ho havia de dir!

I no és això lo pitxor; sinó que, quan una regió com Catalunya, alça la veu per a fer veure els perills que s'apropen; quan ofereix remei als mals que ja semblen inevitables, la seva veu es perd en la buidor de les altes esferes i en les avant-cambres de les grans figures polítiques; i quan la veu de la previsió catalana es deixa oir al Parlament, ¡oh, allavors! allavors de tots els indrets s'aixequen protestes més o menys enèrgiques, d'aquells que s'hi troven bé en aqueixa vida d'incuria, d'aplanament, d'imprevisió i d'indiferència.

La niçaga del famós general *No importa* no té fi ni compte, i mentres ella governi, no podem pas esperar arrancs d'energia ni orientacions encertades, en la política interior espanyola.

Els moments son greus, solemniais: l'odi de totes les races se congria al cor d'Europa; la vida intensa del país pot veure's menaçada d'un moment a l'altre, més les Corts no deliberen pas. Ha sonat l'hora d'estiuejar i l'estiueix és una necessitat anterior i superior als greus assumptes d'Estat.

I mentres tota la política estiueja a les platjes del Nord, el país està ben fresc.

De la nostra aristocràcia

Aquesta noia distingideta
que per casar-se no sab ningú,
en lloc de dir-se la Marieta,
es diu Lulú.

Son pare feia ballar la cana
sobre un taulell,
venent a miques cotons i llana
vora'l Born Vell.

Com que va omplir-se de bona plata
ara's passeja fet un senyor;
potser té auto, potser va a pata
o bé'n tramvia, si fa calor.

Amb auto o sense, es dona pisto;
té la sang blava, com blau d'aquell
de fer bugada; mai diu cap xisto;
té la senyora grassa com ell.

Aquesta dama de noble raça
prou que l'habillen tal com li cal,
prô ella duria boi amb més trassa

mocadò amb quadros i devantal.

D'aquesta branca d'aristocràcia
prové la filla que's per casà;
la noia és maca, i fins té gràcia
quan xerroteja son castellà
d'aquells que parlen a Barcelona
tots els Gutierrez més il·lustrats;
fins les cadires quan enraona
se'n escruxexen dels disbarats.

Aquesta noia distingideta
prou juga al tennis i a festejar;
fins algú jove pert la xaveta
alguna estona de tant badar.

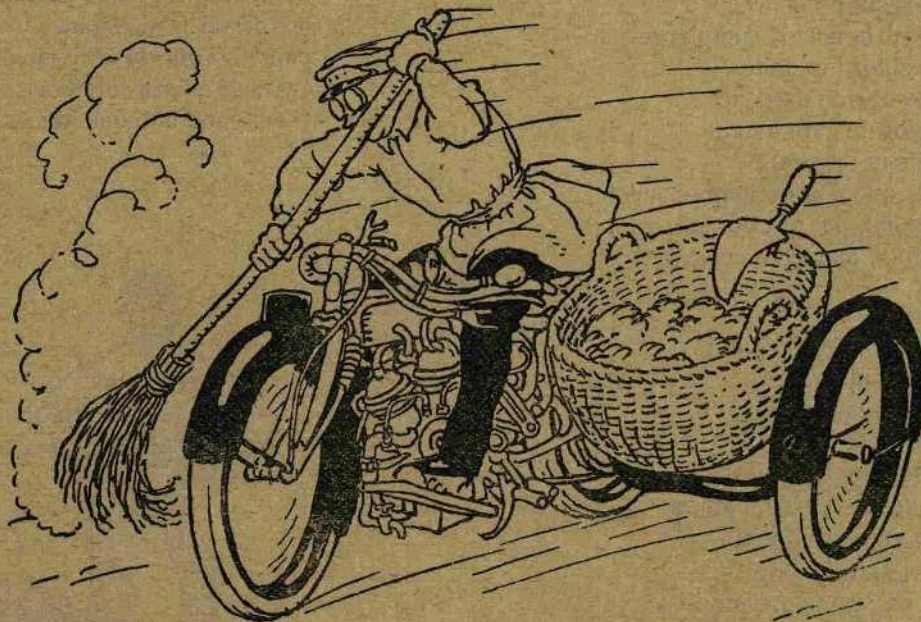
De tot la noia parla una mica,
va al Concurs Hípic, sens veure-hi res
més que algú trajecte d'alguna xica,
i alguna pose d'algú promès.

Quan va al teatre, xerra que xerra;
l'Orfeón li agrada sols per lluir,
a ella és el Cine que la espanterra
i'ls films de series que fan dormir.

Quan hi ha algú jove un xic poeta
prou que l'agafa pel seu cantó;
si li segueixen tota la veta
i el jove és càndid, boi té senyó;
més, si se'l troba que és un burleta
ell se la rifa ben de debò.

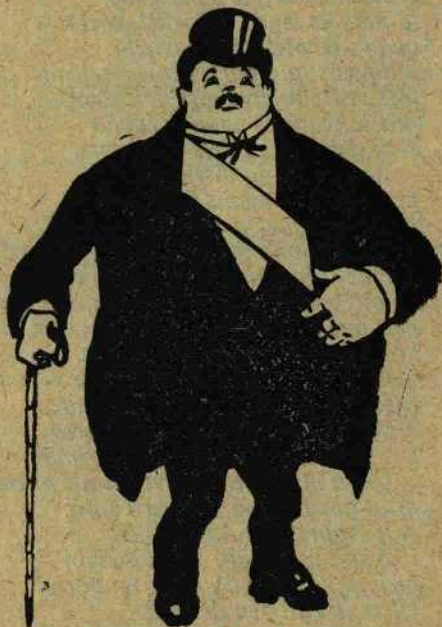
Aquesta noia d'aristocràcia,
és vistosefa, és per casà;
però creieu-me, quan fa més gràcia
és si enraona son castellà.

ENE.

LA QÜESTIÓ DE LA NETEJA

Per poder fer amb més "brillo"
la recollida i repàs,
proposem aquest modelo
de motocicle-cabàs

¡Alto, noi, que hi ha censura!

Aquell tipo trinxeraire
d'ignorada procedencia
que amb la nostra complacencia
fou regidor i cridaire.
i va passar de drapaire
a senyor de gran altura
i té diners i figura...
¿Creus que's porta honradament?
Doncs, no, per que diu la gent...
(Alto, noi, que hi ha censura.)

Aquell senyor Diputat
republicà *de tot cor*,
que mentres ha brillat l'or
son districte ha defensat;
i ara per que s'ha quedat
sense *acta*,—i això li atura
la seva carrera impura—
s'ha separat del partit
i s'ha fet, segons m'han dit...
(Alto, noi, que hi ha censura.)

Aquella noia aixierida
que fent de dependenteta

guanya al dia una pesseta
i es passeja ben vestida;
exuberanta de vida
per son poc guany no s'apura,
puix a la tal criatura,
segons m'ha dit qui sé jo,
la protegeix un minyó...
(Alto, noi, que hi ha censura.)

Aquell taberner tant gras
que té la botiga oberta
de dia i nit, i es desperta
per que li apujen el gas.
Que viu com un senyoràs
i que del clero procura
dir-ne mal, mentres apura
l'inginy per un tripijoc
que fa en la taula del joc...
(Alto, noi, que hi ha censura.)

L'ex-orador anarquista
entabanador d'obrrers,
que fent de l'auca els papers
va arribà a ser prestamista,
i que ara es compta en la llista
dels banquers, i que pastura
per deixar la quefatura
puix no'l guia ja altre mòvil
que lluhí el seu automòvil...
(Fem punt, noi, que hi ha censura.)

B. N. V..

CRÒNIQUES D MADRID

d'en Pol

Heus aquí que la crònica del bon amic Pol no es pas arribada a l'hora d'enrutar en màquina. S'es perduda pel camí, com tan's originals se son perduts en aqueixos dies de tripijoc.

Els llegidors prou la trovaràn a mancar la crònica de en Pol, mes dispensin, que no es pas d'ell ni nostra la culpa de que no ocupi a LA PIULA el lloc que li pertoca en aqueix número extraordinari, i pens'n per aconor'ar-se que a Madrid, res ha passat de important per a Catalunya. En canvi a Barcelona, ha tingut lloc un ac'e trascendental, que posa de manifest la unitat moral de l'esperit de Catalunya en aqueixos moments de transició, en que la política espanyola és veu empenyada pels nous ideals ibèrics per una banda, i aturada per l'altre per tots els perjudic's, to'es les rutines i to's els a'avismes de dos segles d'errors i calamitats: un ac'e veramen' formós i encoratjador per to's els quins pensen i sent'en a la nostra terra d'acord amb els actuals moments històrics.

• •

Ho fou verament el realitzat a la *Lliga Regionalista*, el dimecres amb motiu de donar els nostres parlamentaris als nombrosos socis de la mateixa, compte i raó de la gestió duta a cap al parlament espanyol. Els grans sa'ons de la «Lliga» eren petits per a contindre la multitud que acudí a escoltar la paraula dels nostres diputats i senadors, i frisava per a fer-los objecte d'una xardorosa manifestació de simpatia.

Allí veigerem als senyors Abadal, Cambó, Ventosa i Calvell, Morera i Galicia. Marquès de Camps, Ferrer Vidal, Soler i Marc, Albafull, Vallès i Pujals, Rahola, Puig i Cadafalch, Riera, Jordà, Duràn i Ventosa, Puig de la Bellacasa, Rita, Cirera i Puig i Alfonso.

Parlaren als reunits, el senyor Abadal, qui exposà la línia de conducta seguida per la minoria regionalista al Senat: el senyor Ventosa i Calvell per a fer el mateix amb referència a la tasca parlamentaria dels diputats regionalistes al Congrés, i el capdill del moviment nacionalista català, senyor Cambó, qui glosà els discursos dels dos companys que'l precediren en l'us de la paraula, i pronuncià amb tal motiu una oració d'aquelles que no més ell pot fer.

Els socis de la «Lliga» demostraren amb sos aplaudiments entusiàstics que era de son grat quant els oradors els deien, i al final del discurs del senyor Cambó, deixaren sobreixir l'entusiasme que omplera son esperit,

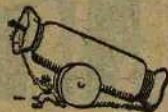
feren-lo objecte d'una espontània i lleial manifestació de simpatia.

El senyor Cambó analitzà fredament tot lo ocorregut a Madrid amb motiu de l'esmena regionalista a la resposta del Missatge a la corona, i acabà dient que l'odi dels polítics madrilenys, no és contra un partit sinó contra una raça.

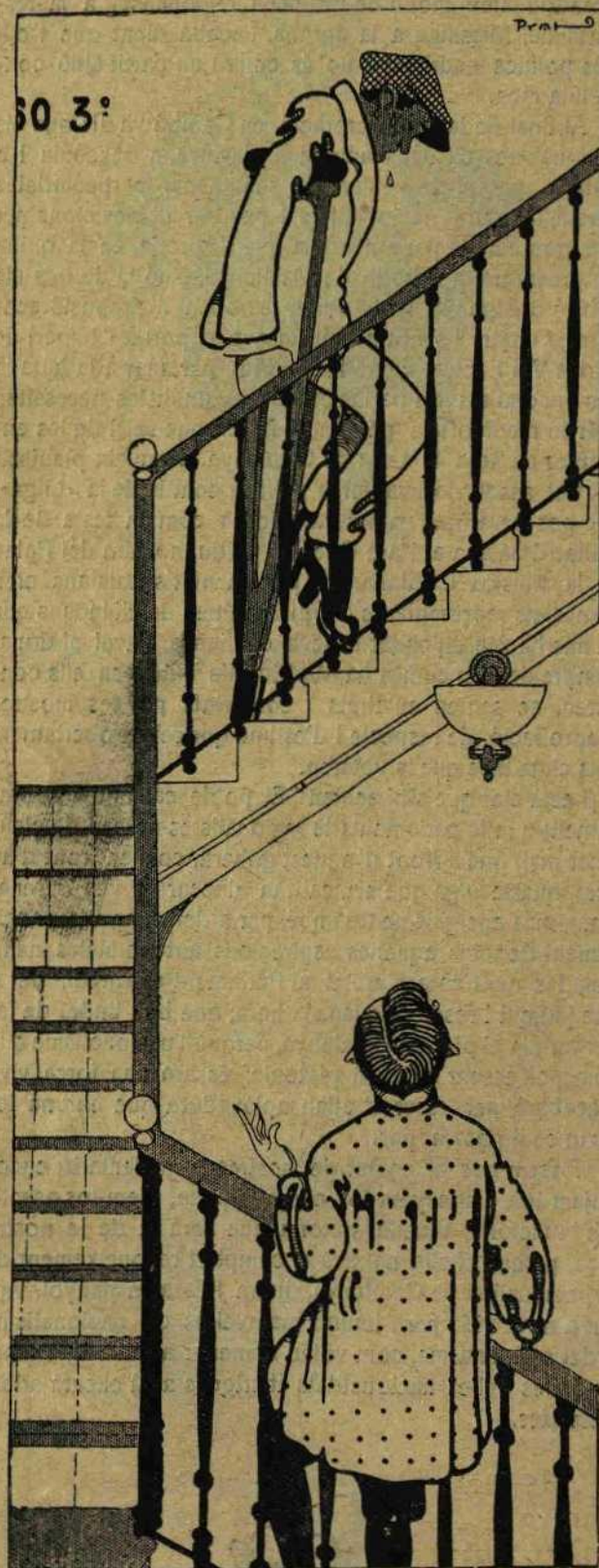
Al final de la seva peroració, en Cambó va dir que els nacionalistes catalans anirien a Navarra, a Basconia i a Galicia, per a desvetllar els sentiments particularistes d'aquelles velles nacionalitats i pendrer disposicions per a la gran batalla parlamentaria que s'apropa, en la quina és cercarà no la victòria de Catalunya, sinó la de tots els pobles d'Espanya, la del sentir europeu d'expansió econòmica contra'l sentit asimilista que ha portat l'imperi de Carles V a l'actual degradació. Més, per anar a la batalla ben encoratjats, els parlamentaris regionalistes necessiten anar-hi reconfortats per un plebiscit que surti de les entranyes de tota la terra de Catalunya. I aqueix plebiscit bé pot assolir-lo una força política com la de la «Lliga», que pot organitzar actes grandiosos com la festa de la Unitat Catalana al Parc Güell i'l mitin monstre del Palau de la Música Catalana. Els parlamentaris catalans eren només els representants d'aquells milers de ciutadans que en ells havien dipositat la seva confiança, i avui al donar compte del seu comès ha Madrid, als quins en ells confiaren, se senten en'airats i confortats per les mostres d'aprobació, de respecte i d'estima que reben obertament dels ciutadans que'ls votaren.

!l està clar que s'hi senten! El poble català sab sobradament que'ls parlamentaris regionalistes no han de claudicar mai; que'n front d'aquest govern, com en front d'un altra, qualsevolga que sia, sabràn aixecar la veu serenament, més energica nent també, per a demanar el regoneixement de totes aquelles aspiracions autonomistes manifestades amb tota claretat al Parlament espanyol, per a que judiqui i resolgui quan sia hora; que bé'l tindrà de fallar un dia el plet de Catalunya, perquè'l nacionalisme que començà essent un ideal platònic, és ara una força viva i acabarà per esser l'allau aplanadora que enruna tot quan se li posa al pas.

Posem-nos al costat de nostres parlamentaris; encoratjem-los, empenyem-los cap a la lluita, i fem-los assolible la victòria, aquella victòria que serà la de la nostra raça, perquè d'ella naixerà el complet regoneixement de la personalitat de Catalunya, dintre l'Estat espanyol, vingut a nova vida per l'impuls marvellós del nacionalisme o del regionalisme, com volen nomenar a Madrid, l'esperit de les velles nacionalitats ibèriques avui encara adormiscades.

ELS HUMANITARIS

— ¿Vol que li pugli les crosses?

La clínica submarina del Dr. Sknnuts

El vapor «California» acabava d'enfonsar-se a 12 milles del canal de la Manxa, justament quan *tot anava bé*, segons expressió del pilot.

Finia una terrible tempestat i els viatgers del «California» se'n eren anat a reposar en llurs camarots, quan de sobte un xoc inesplicable... una gran via d'aigua... i, als cinc minuts, del barco ja no se'n cantava gall ni gallina.

Sknnuts, el metge, aixís que's donà compte del sinistre enfonsament, agafà son revòlver per a pegar-se un tret i no sufrir les horribles angoixes d'una mort per asfíxia. Esperà amb el canó de l'arma apuntalat en el pols a que entrés la primera glopada d'aigua per les portes de la seva clínica, on l'havia sobtat l'accident.

Passaren deu minuts, dotze, quinze, vint, i l'esperada inundació no sobrevingué. Sknnuts donà la llum elèctrica perquè és feia fosc, i veient que la cosa no anava depressa, deixà son revòlver i's posà a escriure a la família amb l'esperança de que una casualitat portés aquell comiat suprem a bon terme. Entre tant pel barco s'oïen formidables regurgitacions, xocs de masses líquides, sorolls estranys, sibilants com de gasos en presió que s'escapessin per forats estrets. Sknnuts de sobte sentí fret i restà a les fosques. Allargà la mà per agafar el seu revòlver i no sapigué trobar-lo. Ara et moriràs, és deia, car notava l'aigua a l'entorn, a sobre, a sota, dintre'l nas, pels ulls, per les butxaques. Més ell seguia sense incomoditat greu, sense sobrevenir-li cap simptomia alarmant, i quasi, agradósament, podríem dir, com el peix a l'aigua. ¿Un miracle? Mail Sknnuts era bon metge, i com a tal, un incrèdul. I no obstant, ell hagué de convenir que científicament no s'esplicava pas aquella absurda manera de existir.

Aixís passaren moltes hores. Sknnuts començava a aburrir-se en el fons del mar. De pronte notà una claretat fosforescent, que entrava a raig per la llumera del camarot. Al mateix temps trucaven a la porta.

Sknnuts obrí. Una gran gernació de peixos llegien la placa de porcel·lana que anunciava la seva professió i les hores de consulta.

— Bon dia i bona hora. — Feu Sknnuts, d'esma, alegrat per l'aparició impensada dels seus clients. Sknnuts tenia això de notable, en front del sufriment agé s'oblidava sempre del propi. La seva desesperada situació, la seva vida inexplicable en el fons del mar, contradictòria a totes les lleis psicològiques tingudes per axiomàtiques deixaren d'encaparrar-lo. El deure primer que tot.

— ¿Qui és primer?

Dugues tonyines, una de grossa i una altra de petita, evidentment malalta, s'endinçaren sense gaires embuts en la clínica del «California».

En Sknnuts, amable, intentà allargar una cadira a les tonyines, però les cadires nedaven pel sostre; no obstant forçat per la costum, suplicà a les visitantes que prenguessin seient.

Després afegí:

— Ho trobaràn tot un poc desordenat i polsós però ja poden fer-se'l càrrec que aquí, fa una estona, que tot va com Déu vol.

Els peixos s'inclinaren finanament, indulgents. El més gros començà a esplicar-se en alemany. Sknnuts no

pogué reprimir una pregunta. L'encuriosia que fòs l'alemany la llengua de les tunyines. Elles digueren que això provenia de l'us relatiu que és fela, sota l'aigua, de l'alemany. No sabien pas la causa, més era precis regoneixer que fins els crustacis el parlaven ja amb certa correcció. Sknnuts era poliglota i no donà importància al fet, com en veritat no'n tenia.

Altrament, elles, havien vingut a consultar-lo cançades de medicacions rutinaries. Entre'ls peixos, afirmaren, els metges no saben pas sortir-se de lo instituit. No miren el temperament especial de cada hu; recepten a l'engròs com si tots fossim d'una mateixa raça.

Sknnuts, assentí, i, home pràctic, anà al grà immediatament.

— A veure: antecedents hereditaris?

— El pare d'aquesta — la tunyina grossa senyala a la petita — va morir enfitorat a les costes de Dinamarca. De part de mare, una servidora, tots hem arribat a vells sense tenir ni un trist mal de ventre.

— Permeti'm, — digué Sknnuts, — a simple vista és nota que estem en un cas de clorosis avançada. Palidesa de les mucoses — afegí, aixecant la ganya de la jove tunyina amb una admirable agilitat de dits. — La clorosis no és res tractada de bell antuvi, però pot venir complicada amb un estat escrofulós... ¿Ha pres oli de fetge de bacallà?

— ¡Bacallans sencers, senyor doctor, ha acabat per aburrir-los!

— ¿Vol fer el favor de despullar-la?

— ¿...?

— Dispensi; la costum. — I aplicà tot seguit l'orella a l'espatlla de la petita tunyina. — Res; els pulmons funcionen amb perfecta regularitat, ni un bluf, ni una crepitació. Podem estar tranquils per aquesta banda. Ara la llengua... Molt bé; un poc seca.

Sknnuts va treure l'expiròmetre d'un armari. El bufet del peix era dèbil, però no calia pas deduir d'això una conseqüència massa greu. Immediatament posà el termòmetre clinic sota l'aleta dorsal de la malalta. La inconcebible temperatura del peix l'inquietà. Aquella sang li faltava oxigenar-se; ni hi havia combustió ni pensaments

d'haver-n'hi. Davant aqueix simtoma i de la debilitat del pols, quasi imperceptible, Sknnuts és guardà prou de fer son diagnòstic.

I parlà aixís:

— Ens trobem enfront d'un cas un poc obscur i complicat. No existeixen lesions determinades, però... el camí està obert. La senyoreta té una depressió orgànica inconcebible; hereditaria o adquirida, això no importa. Pot ser si busquessim en els seus ascendents topariem amb algun bebedor de cervesa empedreit o un alcohòlic de mala mena. Si'm pregunta pel seu tractament, senyora, jo no veig més surtida que els banys d'impressió llarc temps continuats, algun preparat iòdic i més enllà, si's reforça, petites caminades pel sol evitant la suor. Si això no donés resultat apreciable, provariem les inieccions intervenoses, el canvi d'aires o la permanència en les grans altures. Joestic segur que a mil metres sobre'l nivell del mar, en un país sec, la filla de vostè s'hi trobaria perfectament. Pel demés jo els parlo clar, no crec amb específics. Per menjar; carn rostida, pomes al caliu i ous del dia, i això és fàcil d'obtenir a tot arreu del món. I animar-se, distreure's i evitar les corrents d'aire. Ara dispensi; tinc de despatxar als qui esperen, i posar una mica d'ordre en el meu despatx i treure el rovell dels meus instruments de cirurgia; que amb aquesta humitat...

Sknnuts despedí a les clientes a la porta del camiarot amb una flexió d'espinada.

— ¿Què t'ha semblat, mamà?

— Encantada, filla meva: és un sabi: no soc entès bé el que ha dit, és tant nou que en totes les aigües que havem recorregut consultant eminències, mai és parlat de semblant terapèutica.

— Aquest home pot ésser causa d'una revolució científica. Mai li agrairem prou, els peixos, el haver-se establert entre nosaltres.

— Oh, sí, filla meva, és veu que sab per quines mars navega. Tinc la seguretat que seràs gurida. És un metge que és farà la barba de coral.

PRUDENCI BERTRANA

Als lectors

Si en el número present
hi troben manca d'ambient
i alguna mansa figura,
pensin que és cosa corrent,
perque han de tenir present
que ha passat per la censura.

— Apa no! si que és maco! ¿què l'heu criad a la Casa de camp?

— No, no, l'hem criad a la mateixa Casa del poble.

En Miquel Moragas

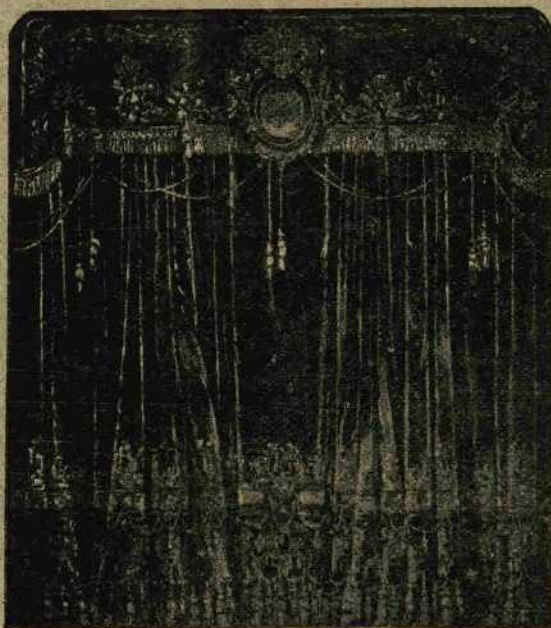
Mai ha pogut repetir-se amb tanta justesa com a la mort d'en Moragas, aquell tòpic amb que solem donar comiat als amics que van desapareixent poc a poc de entre nosaltres: «gosava de generals simpaties.»

Hi han sens dubte, entre 'ls artistes nostres, figures de molt més relleu que la seva; dintre l'especialització escenogràfica mateixa, no manca qui millor representi el renaixement català actual; fins als tallers que ha codirigit, qui més fortament s'hi personalitzi i determini. Tot, finalment, es pot discutir quan se tracti de donar valor a la tasca d'aquest amic inolvidable; més en Moragas tingué séu, ben séu, això que ningú li pot negar, ni regatejar tan sols: una immensa simpatia personal, unànim, absoluta.

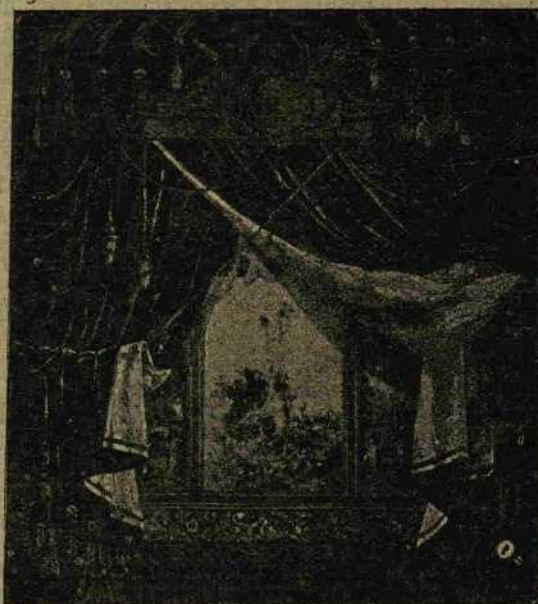
En aquest sentit arribà a esclipsar fins al séu mateix nebot i soci, l'excel·lent Alarma, el que té sempre als llavis, saturats de bon humor, una frase per a 'ls amics de tan carinyosa, quasi femenina.

Pot afirmar-se que oncle i nebot, en ordre a la simpatia, ocupaven els dos llocs preeminents entre la nostra intel·lectualitat, però el primer tingué sobre'l séu ambició delxeble l'aventatge de deixar-se anular per ell, i aquest gest l'immunitzà contra l'enveja que rebé tota de plè el jove del cap nevat i el pinzell de foc.

La modestia d'en Moragas era extraordinària. En els tallers que actualment regentava junt amb l'Alarma com en els desapareguts de l'Urgellés i en Moragas, opinava, discutia, més mai imposava el séu criteri ni els seus procediments ni la seva personalitat. La seva tasca poguent ser directora, que indubtablement podia ser-ho, se limità a ser executadora; el séu bon gust, poguent crear un estil, se satisfé millorant el dels altres o, quan no, fent sentir als joves l'influència de la tradició catalana que ell havia rebut del seu mestre, el gran Planella.

Penditum teló del "Gran Teatro del Liceo"

Teló del "Teatre Fortuny" de Reus.

Perxò ni l'Urgellés deixà de ser l'escenògraf imprecís però acurat de sempre al perdre'l a n'ell, ni en les obres futures de l'Alarma hem de cercar-hi una nova orientació o una més definida tendència.

No sabem que en Moragas hagués arribat mai a pintar cap decorat per compte propi; no va fer mai un bocet, però foren obra total d'ell el superb penúltim teló del Liceo i el que actualment hi ha al Teatre Fortuny de Reus, dugues obres notabilíssimes de valor positiu. Per a pintar ropatges pot ser dibuixats per una mà més valenta que la seva, no tingué parió.

Altra de les seves especialitats foren els cels en el sentit de l'entonació i l'execució; més *dibuixar un nuvol* per socorregut que sembli, té certes dificultats que ell mai pogué vèncer amb èxit.

Voldríem haver definit prou discretament al pintor Moragas.

En Moragas començà la carrera molt jove. Als vint anys dirigia ja els tallers de l'esmentat Planella, l'artista de la perspectiva paralela, d'estampa, pintor oficial aleshores de l'Ajuntament, la Diputació i la Capitania General.

Després de l'influència del primer mestre, eminent dintre de la simplicitat de procediments de l'època, rebé la del genial i malaguanyat Bruguera als tallers Urgellés i Moragas; i darrerament acabaren de concretar el seu caràcter artístic la fonda admiració que sentia per les obres del gran Soler i Rovirosa, i del definitiu Maurici Vilomara.

Pot dir-se que aquest fou el bagatge artístic que aportà a la famosa entitat Moragas i Alarma.

Al costat del seu nebot es a on ha treballat més i amb més profit.

Ha arribat a l'hora suprema havent complert la seva missió d'artista i d'home.

Deixa una obra, per deliberadament modesta que sigui, i una munió immensa d'amistats entranyables. No acompanyarà al seu record ni un agravi ni un odi.

Se n'ha pogut anar sense pena i plè de gloria.

D. CUCURULLA.

Marguerida Xirgu en LA REINA JOVE (Pel·lícula que s'està impressionant)

Un bon home

El senyor Bonifaci, té tres filles boniques com un pom de fiors, però, ail no ha pogut encare acompanyar-les al peu de l'altar. El senyor Bonifaci és un enamorat de la família i per res del món voldria que la seva dona deixés d'obtenir lo que'l seu cor desitja. La senyora Anastasia (aixís s'anomena), és extraordinàriament grossa, té la cara rodona com un plat i els ulls de color indefinit.

El senyor Bonifaci es fa la il·lusió de que la seva dolça Anastasia, encara és jove, i se la mira enamorat, com en aquells temps que, ail ja no tornaran.

El senyor Bonifaci, és un marit model. No té ambicions ni ideals. Per ell al món no hi ha res més que una dona, tres filles boniques i uns llibres ratllats que diuen tots el mateix: *Debe, Haber*. Quan es posa a treballar, es nefeja les ulleres, obra cuidadosament els llibres sellats i se'ls mira amb respecte com volguent dir: ¡vosaltres sou el sosteniment de la meua familiar! Es humil, però té cert orgull de saber portar bé'ls llibres.

El senyor Bonifaci dona poca importància a les arts i a la poesia, i és preocupat sols de les qüestions econòmiques. Un poble que posseeixi grans fàbriques, és un poble ric, per lo tant s'ha d'estimular el treball per demunt de tot.

—Bonifaci—li diu la seva dona,—les nostres filles s'estàn consumint i no diuen res.

—I doncs, ¿què tenen?—pregunta, obrint desmesuradament els ulls.

—Que no poden vestir amb l'elegància que requereix la seva boniquesa.

—Però, dona—exclama dolçament en Bonifaci,—¿què vols que faci? ¿No m'esforço tot el que puc per a que vagin vestides decentment? Voldria ésser ric per a que les nostres filles fossin les nenes més ditxoses de la terra, però no mes un modest empleiat.

—Les nostres filles han de relacionar-se amb gent de posició, per que de lo contrari, s'exposen a trobar un marit infeliç com tú.

El pobre Bonifaci llença un sospir i mormola tristament:

—¡Pobre de mi!...

—Pobres de nosaltres, voldràs dir, per que no em negaràs que vivim pobrement, sense tenir cap alegria.

—Però, ¿qué més alegria que no deure res a ningú, i servir la consciència tranquila?

—La joventut, Bonifaci, vol alegria i no tranquil·litat. Veus?—digué després d'una curta pausa,—si les portessim a estiuejar, potser les casaríem.

—Però, Anastasia, per pletat, no siguis cruel. ¿Còm vols que les porti a estiuejar, si no tinc diners?

—Ah! Doncs n'hauries de tenir...

El pobre Bonifaci notà que se li humitejaven els ulls,

i sortí de casa amb el cap cot i brandant el còs com si li flaquejessin les cames.

A l'arribar a fi de mes, en Bonifaci donà com de costum la mesada a la seva dona i digué solemniament:

—Té, Anastasia; des de avui guanyaré quinze duros més. Les nostres filles podran vestir més elegantment.

Les noies i la mare es posaren molt contentes. Però en Bonifaci no vivia content com abans. Arribava a casa dues hores més tard que de costum, i quan li preguntaven d'on venia, contestava que vetllava, per que tenia molta feina.

La seva dona sapigué que sortia a l'hora de costum del despatx, i ho digué a les seves filles. Es miraren amb sorpresa, sense atrevir-se a descloure els llavis. La mare, de sobte exclama:

—Avui seguirem el vostre pare, al sortir del despatx.

I aixís ho feren. En Bonifaci s'aturà i es fica dintre d'una gran entrada. La mare i les tres filles hi corren, i a l'intentar franquejar la porta, les atura un criat.

—¿Voldria dir-nos—demana nerviosament la mare,—si coneix a n'aquest senyor que acaba d'entrar?

—Es un nou empleiat que ve a treballar a hores extraordinàries.

A l'arribar a casa en Bonifaci, l'abracaren fortament i l'amanyagaven com una criatura. El pobre home s'extremia de goig, i amb gran emoció els preguntà per què l'afalagaven tant.

—Ja no volem anar a estiuejar, *papà*—digueren les noies.—A Barcelona s'està millor. Ni volem que'ns compri cap més vestit.

El pobre Bonifaci exclamà:

—¡Si jo no'm queixo pas!

—No, Bonifaci—digué la mare,—cal tenir aspiracions per que'ls que no'n tenen no son mai res, però no hem de sortir mai de la nostra esfera, si volem que en les famílies hi regni la pau.

El pobre Bonifaci li semblava que vela visions, i tremolant d'emoció, exclamà:

—¡Mare de Déu! ¡Qué sou bones!...

I es posà a plorar de bò i millor.

CIVERETTA.

HAYH

HAVH

- Jo descobriré al papà que tu cada dia prens el sol per la platja, per a tornar-te morena.
- Jo li descobriré que 'ts molt rara.
- Millor, aixís aniré al cel, perquè al Col·legi donya Guadalupe diu que són molt "rars" els que van al cel.

- Mira, ha sortit un llibre nou: DCN CUIJOTE, per Cervantes.
 — ¿Un altre autor novell? Aviat tothom es veurà amb cor d'escriure.

¡Protecció d'animals!

Baixava el gran senyor la *escal'na'a*
 de marbre blanc, lluenta com la plata,
 trepitjant flonja *alfombra*
 i dels llorers a l'ombra
 que ha assolit en sa bella conferència
 voltat d'una il·lustrada concurrència...

¡Protecció d'animals! Èix és el tema
 que l'hom desenrotllà; felix emblema
 d'un noble cor que amb fraternal clemència
 ha consagrada als altres sa existència.
 Protecció! Protecció! que 'ls gats i goços
 son a la fi també de carn i ossos...

..I a l'arribà al carrer ja l'esperava
 un cotxe amb dos cavalls plens d'ardidesa.
 La gent per fer-li pas s'enretirava...
 Però al passar pel davant, amb rialesa,

d'una dama de l'alta aristocràcia
que portava un gosset amb molta gracia,
(oh, magestat ofesa!)
el cà es posà davant del qui venia
de defensar els drets que'l goç tenia
i que, distret, engallanant sa testa
va trepitjar el goç, que per contesta,
sens respectar sa fama
d'un xic més se li emporta un troç de cama...

...Un home vell que ho veia
digué, mentres somreia:
Què vagi predicant que'ls gats i goços
són animals, com ell de carn i ossos.

R. B. i M.

--¿Qué tò llaqueres vermelles?

--¿No, senyoreta, aquests dies s'han acabat totes?

TEATRES

L'Ateneu del districte III compte amb un dispensari gratuït, a benefici del qual va celebrar-se diumenge passat un festival al Parc Güell.

En Ros i Güell, que no té res que veure amb en Güell del Parc, va construir un nou decorat per a representar *L'alegria que passa* en un escenari *ad hoc* que va aixecar-se demunt del teatre grec, on en altra època varem veure hi l'*Ifigenia a Taurida* per en Gual i els seus.

En aquest escenari i davant de més de no sé quantes mil persones, va desenrotllar-se un programa kilomètric, que si'l detallabem ompliríem dos extraordinaris de LA PIULA.

Sols farem constar que la festa fou del gust de tothom, tota vegada que ningú va protestar, malgrat i haver començat *L'alegria que passa* en plena foscor, vull dir a les set i mitja de la nit.

Dels artistes que hi prengueren part, a tall d'atraccions, sobressortí el nostre Jaumet Borràs — que llegí tres poesies, a quina mellor — i el baritono Innocent Navarro, un xicot aixeric i simpàtic de figura, que's feu aplaudir de debò.

En Santpere, en Nolla; en Gil, en Guixer, en Torremadé, la Morató, la Redondo... i no se qui més, varen encarregar-se de *desenrotllar* la sarsuela dels Rusifol i Morera, i a fè que ho jugaren bé, a jutjar per lo poc que ho poguérem veure.

Al Novetats ha debutat una companyia madrilenya, encapçalada per l'Adamuz i en Vigo.

Han estrenat la comedia en tres actes del graciós Parellada, *En un lugar de la Mancha...* que, sense ses cap exitaç, va agradar.

També ha estat ben rebut un sainet líric que s'ha estrenat al Tívoli amb el títol de *Serafin el pinturero*.

CONCERTS

LA calor tanca les sales de concerts i ens condemna a passar els dies xafogosos de l'estiu, sense sentir bona música. Però, ai!... en canvi, la calor malestruga ens obliga a obrir balcons i finestres, per a que arriuin fins a nosaltres els cants enrogallats que ixen d'aquels antipàtics i torturadors aparells, coneguts amb el nom de fonògraf.

Però, senyor!... per a que s'haurien inventat aquets aparells, que sols serveixen per a no deixar dormir els veïns?

Havent sopat, veureu que surt a la galeria el senyor de la casa, en mànigues de camisa, i amb la trompa sota el braç. Coloca l'aparell sobre una tauleta, fent sortir a fora de la barana la bocina de grans dimensions per a que els veïns sentin cantar bé la Meller i la Carmen Flores; i vinga donar voltes a la maneta de la corda fins que 'ls ulls se li tanquen de son. Si algú veï aplaudeix entusiasmat, el senyor del fonògraf, somriu agrait i repeteix el couplet que ha sigut aplaudit.

El cant del fonògraf és encomanadis com el cant del gall. Quan canta un gramofon, tot seguit en sentirèu cantar una infinitat.

L'espai s'omple de crits estridents, de disonàncies esgarrioses, de gemecs torturadors, de tocs de campana, de sonoritats extravagants de trompetes i clarins.

Aquest abus del fonògraf, els propietaris de les cases el podrien evitar. ¿No prohibeixen criar inofensives gallines i mansos coloms? doncs que prohibeixin també criar fonògraf, que és un animal femible i de *cuidado*.

Admiradors del fonògraf, tingueu pietat de nosaltres!.. Si us agrada la música, heu de sapiguer, que aquest art diví, no vol màquines; vol esperits selectes.

Un pastor amb una rústica flauta de canya, us pot arribar a emocionar; un fonògraf no us originaria ni la més petita emoció, perquè és una màquina.

Les màquines, senyors, estan al servei de les indústries, però no de la música, que's un art esperitual per excel·lència.

Ay dicho.

BEMOL

XERRAMECA - Es diu, es conta, se susurra, que en un Club local de futbol, aon fa pocs dies uns quants segadors es dedicaren pacientment a segar les males herbes

que hi creixien plantant rosés en el seu lloc, s'hi han trobat, tot escarbotant la terra, unes arrels exòtiques amb forma de *sabre*, que no son altre cosa, segons opinió dels entesos en qüestions agrícoles, que les arrels de les males herbes que's varen de-capità. Devant d'aquesta opinió, que no cal dir que tothom troba acertada, s'explica el perquè les malignes arrels tenen forma de *sabre*. I a troballa, com es natural, ha produït certa expectació, i desseguida, els més aficionats a fer càbales i deduccions, han relacionat l'existència de semblants ramificacions soterrànies, amb lo esblaimats i grecs que vegetaven els arbres del Club, abans ufanosos i que per la seva força expansiva feien ombra a totarreu. I no van pas errats els cabalistes i deduccinistes en les apreciacions llurs, doncs un conegut meu, per més senyes anomenat Domingo, home entès en afers de plantes d'arrel xucladora em deia que ell sol, si 'l deixaven fer, es

veia capaç de matar, en el terme d'un any, l'hisenda més rica i de més variada plantació, no més que amb l'auxili d'aquelles arrels que treballen per sota ma, que dic, per sota terra. I'm contà ademés; (però això no ho feu córrer, perquè m'ho digué com a secret) que una vegada volgué fer l'experiment en un camp molt productiu situat als afores de Barcelona i li donà tant bon resultat que si el propietari que 'l tenia d'administrador no se'n adona a temps li administra una ruïna per in saecula, saeculorum. ¿Què 'la sembla? Pensa mal...

Lo que trovo un encert es que en el lloc de les males herbes s'hi hagin plantat rosés i no per allò de que 'l rosés donaran roses i donarà lloc a que tot se vegi de color de rosa, sino perquè, com es sapigut, no hay rosa sin espinas i podria succeir que algú que tingui paciència i temps per a fer coronas, s'entretingués a fer-ne una d'espines, que tot podria ser, (un amic meu em deia l'altre dia parlant d'aquest assumpte: es-peus, es-peus, que tot vindrà) i que el coronat fos un sembrador de males herbes d'arrel amb forma de *sabre* i pròxim parent de la Sra. Quimeta. I ja que parlo de la Sra. Quimeta; sembla que la pobre senyora està desesperada amb el canvi de masovers. Ella's creu que ja ha arribat l'hora de que se l'hi aixequi l'estat de guerra a que se la va condemnar fa un any, encara no se sap per quin delictes. Ella vol canviar d'amor, vol canviar de nom i tot perquè el que ha dut fins ara, no més es signe, diu, de *hambre, guerra y fieros males*. Està sense un pa a la post, sense un xavo a la calaixera; unes medalles que guardava per a els nebots, els masovers se les hi han empenyades; una mica de prestigi que servava entre les seves relacions, l'ha perdut per complet, gracies a les disbauxes i quimetas dels sabates que la volten. Jo no sé si quant aquestes ratlles vegin la llum pública, la pobre senyora estarà alliberada. Ella pron clama, pron crida que s'ofega, que no la deixen respirar, que tot li roben; pro la seva veu es per ara vox clamantis in deserto... Tal vegada a darrera hora, una ma salvadora se l'hi allargui. Quant escric aquestes ratlles, nit del diumenge, jo sé que quelcom s'està tramant, que farà tremolar al immenso Don Joaquin aixís que se n'enteri. ¡Pobre senyor! ¿aon anirà ara si 'l treuen de la masoveria, ell que amb tanta cura la regentava i tant interès tenia en tenir-la sempre més neta que una patena? Veurem, veurem; de lo que passi, la setmana entrant els en faré cinc cèntims; que dic, cinc, deu, que ara per ara no crec pas que «La Piula» es rebatxi tant.

FUTBOL. - Uns minyons de la «Colonia Sedó» i uns altres de Sant Boi (no confonguin aquest Bol amb el cronista de salones de «La Vanguardia») fent veure que saben jugar a futbol ¡santa innocència! feren cap diumenge passat al camp de «Barcelona» i a les ordres d'en Perico, avans, mi hermanito, es posaren frente a frente. Coça aquí i coça allà, d'una manera o altre feien rodolar la pilota i aquesta rodolant, rodolant es ficà una vegada per casualitat a dins la porteria samboiana, casualitat que feu que la victòria fos dels colonials, amb greu disgust dels morenos samboians. Acabà la broma com acaben totes les bromes d'instiu, amb un xafec... de clatellades entre samboians i colonials que el mateix Johnson se n'hauria esgarritat ¡sembla mentida que la agònica Sra. Quimeta no vegi que amb aquesta calor no's pot jugar a futbol! I la prova de que no ho veu, es de que, estant al juliol; ella ¡tant fresca!

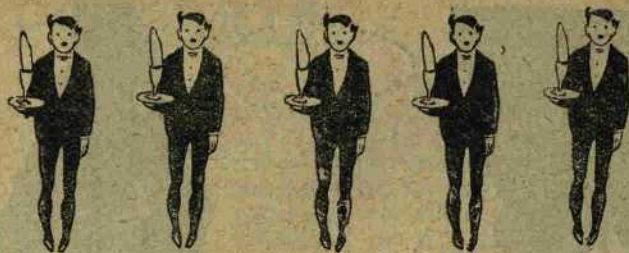
CORRECUITA

- ¿Per què hi som aquí, garrell?
- ¡Què se jo! ¿Tú m'ho vols dir?

Jo crec que hi som per suplir
un cop de llapis vermell.

Diàlegs del temps

AL CARRE:

- Ai, ai, senyora Mònica. ¿D'on vé tan enmascarada?
¿Qué s'ha barallat amb un carboner?
- No, filla, no; vinc de pendrer un bany de *llimpiesa*.
- I are, ¿què diu?
- Sí; vinc dels Orientals.
- ¿Què era bruta la banyera?
- No m'he banyat pas en banyera, sinó a les ones.
- ¿I l'han posada aixís?
- Sí, filla, sí! No sé pas com treure'm la brutícia. ¡Còm més frego, més negra em torno!
- ¡Vaia un bany de *llimpiesa* que ha prè, doncs!
- Prou m'he quelxat al *barquillero*.
- ¿I, què ha dit?
- Que ja se sab que com més *orientals* son els païssos, més negra és la gent.

AL REGISTRE DE GOÇOS:

- Bon dia tinguen.
- Bon dia, senyora.
- ¿No és aquí que treuen les *cèdules* dels animals?
- ¿Què volia?
- Que no facin la *cèdula* del *Lill*, per que és mort.
- ¿I, qui és el *Lill*?
- El meu goç ¿què no ho saben? ¿Què no recorden que m'varen cobrar deu pessetes, l'any passat?
- No, filla, no.
- Es igual; doncs, el *Lill* és mort. Ja poden borrar-lo de la llista, pobret! I aquí tenen això.
- ¿I què és això?
- Ai, ai; la llauna que varen donar-me per posar-li al collar.
- No'n tenim prou amb la llauna per a sapiguer que vostè diu la veritat.
- ¡Mirin quina gracial! ¿Qué potser se'ls hi ha de portar el difunt a vostès? ¡Jo ho hagués sapigut! M'hauria estalviat la pesseta que vareig donar a l'escombriaire per que me'l tragués de casa.

AL TRAMVIA:

En Noire puja al carrer de Rosselló i amb aire d'home

fet a anar pel món, allarga deu cèntims al conductor i aqueix li dona un bitllet.

A l'arribar a la Plaça de Catalunya baixen molts passatgers. En Noire és dels que resten en el tramvia, i el conductor li presenta un altre bitllet.

- Ja he pagat jo.
- Ja ho sé.
- I doncs, ¿per què volèu cobrar, are?
- ¿A on anèu?
- A la Portaferriça.
- Doncs, vos cal pagar de nou.

En Noire no vol semblar pagès: paga els deu cèntims i calla. Més en lloc de baixar a la Portaferriça; tira fins a la Porta de la Pau, i a l'adonar-se de que resta sol al tramvia, baixa, i les enfila Rambla amunt, tot dient:

—¡No val a badar! ¡Vés si havia de pagar deu cèntims per quatre paces! ¡Son uns vius aqueixos dels tramvies!

A LA ORXATERIA:

- Sèu, sèu, Madrona, que pendrem un refrec.
- Moçol epl moçol!
- ¿Què se'ls hi ofereix?
- Dos gelats de xufia. Que s'en ben frets, eh?
- En Queló i la Madrona, esperen els gelats i al tindre'ls al davant, es miren sorpresos.
- ¿Què és això? ¿Un canut de palla?
- Aixís ho veig. ¡Aquell fadrí se deu creure que volem fer bombolles!
- Oh, i mira; allí hi ha un jove que xucla amb molta afició.
- No ho facis; noia. ¡No fós cas que ens empasessim la palla! ¡Aqueix moço seria capaç de fer-nos-la pagar!
- ¿Vols dir?
- ¡Mira, com tothom la deixal

ENTRE NOIETS:

- Jo he estat més lluny que tú.
- Que no.
- Que sí.
- Jo he estat a Manresa.
- Doncs jo, a Cervera.
- Jo a Berga.
- Doncs jo a Colonia.
- ¿Què dius, are? ¿A Colonia? ¡Sí que és lluny! No ho vull creure.
- Es veritat. L'any passat el *papà* va deixar-m'hi anar.
- ¿Tot sol?
- No, amb altres nois.
- Vés, vés; no ho crec.
- Que sí; ¡varem anar a Colonia escolar!

FURA

DART

Altrament, la calor apreta de debò.

I com que la calor apreta, els nostres pintors i ninotaires, que son uns frescos, fugen de ciutat i van a cercar la fresca a les montanyes d'Olot, a les serres del Montseny i del Pirineu, o be a Llevaneres, la pintoresca vileta propera a Barcelona.

Jo no sé pas que hi deuen trovar els nostres pintors a Llevaneres, però és el cert que quasi tots hi fan cap un estiu o altre: la dinastia dels Masrieres, el malaguanyat Brull, en Triadó, en Barrau i tants i tants bons artistes, han passat qualques hores per algún indret de la riera de Llevaneres.

La Catalunya grega és també preferida dels nostres pintors: en Meifren i en Matilla, l'escorcollen cada estiu de bò i millor. Es el que'ls hi passa als paisatges d'Olot, que vulguen no vulguen és veuen retratats a l'oli cada estiu, per un Berga, pare i fill, per l'lu Pasqual, per el novell Valreda i un esplet de jovenalla paisatgista. El Vallès, que fou ben interpretat per en Vancelis i en Viver, aquest any reb la visita del mestre del paisatge, en Galwey, qui ha deixat per ell les terres fresques i gemades d'Olot.

En Baixas, en Marquès i en Tolosa, me diuen que han fugit cap el Montseny, que en Borrell les fa pels encontorns de Puigcerdà, en ple Pirineu, i que en Riquer, en Baixeres i en Mestres han sortit en viatge d'exploració per a escollir el punt estètic d'aqueix estiu, mentres en Rusiñol cerca jardins abandonats tot fent xistos.

Ja veurem a la tardor la cullita de teles que passaràn pel «Saló Parés», per càl Esteve i per les «Galeríes Laietanes». Quàn de sol, quàn de lluna, quàn de color plasmat demunt de les teles! Quina frescor en els apunts! Quina espontaneïtat en els esboços!

Però aquella frescor, a la tardor, no ens passarà dels ulls. Es are, senyors artistes, que'ns en manca de frescor, amb aqueix sol canicular que'ns pren per costelles que s'han de fer a la brasa! ¿No'ns en podrien bestreure una miqueta d'aqueixa frescor que atresoren? Tant bé com ens vindria per refrigeri del còs i de l'esperit!

Però, en fi; si no pot ser, no diem res; ens passarem amb les orxates valencianes, les gaseoses i els xops gelats, i esperarem la tardor.

Per cert que aqueix estiu deurà ser de gran activitat artística, amb motiu de l'institució del premi Masriera, posat en mans de l'Acadèmia de Belles Arts, per a esser otorgat als mellors paisatges que és presentin a una exposició que s'obrirà a l'efecte.

El dit premi instituit per la família del qui fou mestre en l'art del paisatge, en Josep Masriera, va destinat a fomentar entre els pintors l'amor a la naturalesa, que tant directament parla a l'artista i a orientar-los per a fer una vera escola de paisatge català. Poden pendrer part en el concurs tots els artistes pintors que no sien academics, el qual vol dir, quasi tots els paisatgistes catalans notables, i la recompensa, no pas despreciable.

Molt bé, per la família Masriera!

En una terra com la nostra, mancada d'iniciatives d'aquest caire, és doblement honorable la fundació de premis de cultura com el de que parlem. I encare és més formós que sia una família d'artistes de bona posició que pensin estimular i ajudar als quins mancats de cabals,

tenen de lluitar amb tots els inconvenients de la manca de medis, en una professió que'n els començos no produeix cap profit.

Paisatgistes catalans; honorèu la bona memoria d'aquell artista qui s'anomenà Josep Masriera; acudiu a la crida de l'Acadèmia de Belles Arts amb els fruits de vostre ingeni, i marqueu el camí que cal seguir-li al paisatge per esser el que deu esser: un reflecte vibrant de la naturalesa.

L'«Escola Superior dels Bells Oficis», té oberta al públic la seva segona exposició escolar. Ço és: el conjunt de treballs artístics dut a cap en el finit curs pels alumnes que concorren a les lliçons que'n ella és donen; fruit, més d'una nova orientació pedagògica que posa al deible en relació amb el mestre i més aprop de les fonts reials de vera inspiració, que no pas d'un academisme estàtic i consagrat que anula de bell entuvi la personalitat de l'artista.

L'«Escola de Bells Oficis», no vol convertir per un procediment d'alquímia a sos deixebles en artistes equilibrats i conscients: vol sencillament dur per camins segurs i profitosos, als quins porten dintre la primera matèria, el *quid d'vinum*, sense el qual tota obra d'art, tot i essent perfectè practicament, deixa de ser-ho per la manca d'esperit.

L'«Escola de Bells Oficis», vol, doncs, fer *esperit*, és a dir: ànimes artistes.

Els pintors francesos tindran «Saló de Tardor», malgrat la guerra que fa impossible fer-lo a París. Els pintors catalans en pac de la germanivola acollida que sempre han trovat a la capital de França, i de les ensenyances que sempre han tret de les escoles i les tencencies artístiques parisenques, s'han interessat a l'objecte de que sos companys de França poguessin obrir el seu famós «Saló de Tardor» a Barcelona. I l'Ajuntament ha acordat oferir-los-hi el Palau de Belles Arts.

Tindrem, doncs, el «Saló de Tardor» de París a Barcelona. Quina sort pel jovent donat a la pintura, poguer veurer una exposició parisenca sense moure's d'aquí! Si per altra consideració no fós simpàtic l'acord de l'Ajuntament d'oferir hostatge als artistes francesos, aqueixa bastaria.

Pel jovent d'ací, freturós d'apendre, de veurer i de orientar-se en qüestions d'art, està a punt d'obrar-se el miracle mahometà de l'home i la montanya, bé que una mica estrafet.

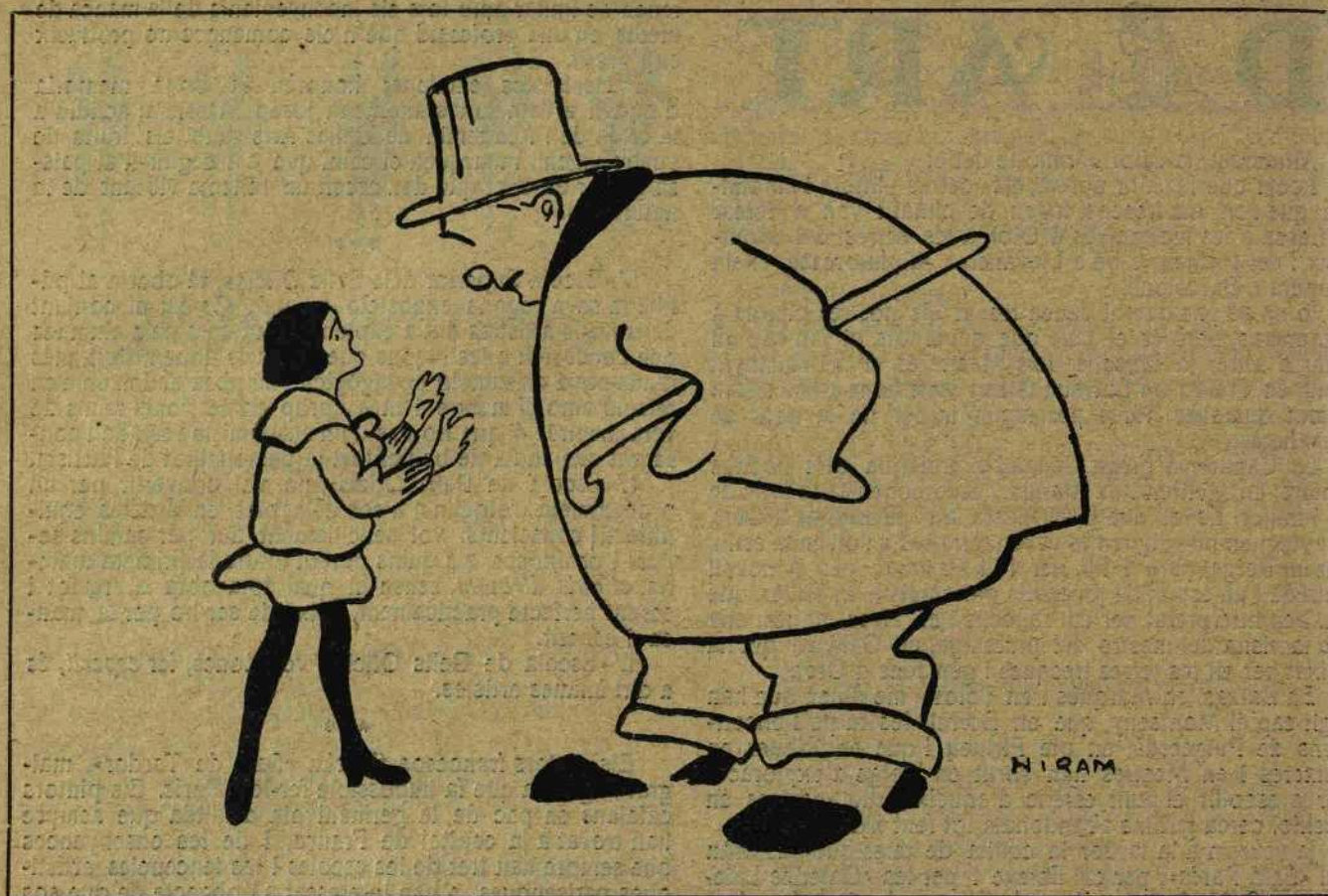
Els podran ben dir:

—Ja que no podem anar a París a veurer el «Saló de Tardor», el «Saló de Tardor» ens vindrà a veurer a nosaltres.

Aixis sia.

CADMIUM

— Papà, ¿d'on surten els submarins?

— ¡De les mines submarines, dónal!

En Llapissera

Perdona'ns, oh benèvol lector, si avui fem lloc en les nostres columnes a una figura de l'art del *toro*.

Dugues raons ens han portat a dispensar-li aquest honor: en primer terme en *Llapissera* deu figurar per dret propi en un número dedicat al llapis, més o menys roig, i en segon terme, en *Llapissera* representa en el *toro* la tendència francament catalanista.

Ni les ben intencionades campanyes de l'oblidat don Tiberi Avila, ni les més fogoses del ja quasi oblidat també Noel, han tingut ni podien tenir mai l'eficàcia anti-aurina de les festes en que pren part aquest gran *Llapissera* —dos metres aproximadament, segons diu un apòlogista— honra i glòria del *toro* *bien entendido*.

El pitjor que se'ls ocorregué als detractors de la festa espanyola, fou dir ço que han dit sempre: que és bàrbara.

Ser barbre suposa fortitut, ardidesa i virilitat... ¿I quina fortitut poden tenir aquests homes que en plena plaça

se desfan en llàgrimes quan *quedan mal*, ni quina ardidesa cal per a matar per l'engany una bestia boja, ni quina virilitat sabeu trobar-hi en el *chulo*, síntesi i tipus perfecte del *toro* i de tots els renunciaments del gènere?

¡Què més voldrien els *toreros* i els tauròfils que ser barbres!

I, naturalment, es donava el cas de que mentres l'Avila, s'esgargamellava cridant que'ls toros s'havien de suprimir per barbres, el jove del partit on ell, en *vida*, militava entenia que ser *barbre* era la primera virtut i escribia aquesta paraula a la seva bandera.

De bàrbara i d'antisocial ha titllat també el fracassat Noel aquesta festa, sense cap mena de resultat pràctic per a els seus propòsits.

Ser una mica antisocial en aquets temps d'enfrit de societarisme, fins ens ha semblat a tots de bon tò.

Sols en *Llapissera* ha sabut posar el dit a la llaga. En *Llapissera* ha probat que la tauromaquia és un *papa dineru*; que no hi ha tal perill en freqüentar el tracte dels *toros* més que quan ells s'adonen de que l'*amic* ve carregat de por; que jogant amb besties tant grosses com les que alternen amb en *Maravilla* i en *Terremoto* allà on ells hi fan mitja verònica, ell sab fer-hi una verònica sencera, amb la creu, l'escala, la canya i tot; que quan ells donen

un *pasé de molinete* ell pot dar-lo de *carrousel*; i que si ells posen la *montera* sobre'l *testuz* de la bestia, ell hi posa les anques.

Si el moderníssim art d'en *Llapissera* prospera — que si que prosperarà — la tauromaquia caurà per la seva base. Els toros moriran pel ridícol que és l'arma més formidable contra les vessanies socials.

¿Qui després d'haver vist actuar al *fenòmeno* del Grao podrà pendres mai més en serio els toros? ¿Qui serà capaç d'emocionar-se amb els *encunamientos del Belmonte* si de tots els llavis sortirà la mateixa frase: «Ara aquí en *Llapissera* pujaria a coll i bé de la bestia?» ¿Qui sentirà la més petita sensació quan vegi enganxat un *maestro* si el gran innovador s'ha passejat impunement per la plaça penjat d'un banya? Devant d'una *cogida* aparatosa tothom dirà el mateix: — «Si aquest home hagués tingut la serenitat d'en *Llapissera*, en lloc de permetre que'l toro li fiqués la banya al ventre, hauria sigut ell que s'hauria posat la banya de la fera sota l'aixella...

Decididament en *Llapissera* és el més feliç i millor orientat detràctor de la *fiesta nacional*.

I qui diu en *Llapissera* diu en *Charlot*, el seu amic i emul i fins el *groom* que ls completa.

Per ara ja són tres els que s'han pres això dels toros tal com s'han de pendre aquestes coses: en broma.

De manera que no és que'n *Llapissera* sigui mésell ni tingui facultats extraordinàries per a fer ço que fa.

Se veu que la qüestió no és altre que saber descobrir l'engany en que'ns tenia embadocats la gent interessada en que això de la *barbaritat* de la festa persistís.

A n'aquets tres en seguiràn d'altres i acabarem criant toro a casa com aquell qui té goç.

Quan això succeeixi, emparedat el Cid i domesticats els toros ¿què'n quedarà de la *leyenda dorada*?

MARTINICA

Cireno: Dels dos, n'hi ha un que està bé de dibuix, però no és adequat per a nosaltres. No'n volem de dones que fumin, (i no s'enfadi). *Pastora*: No. Immoralitat, no; LA PIULA és un setmanari de sana literatura. *Vallvid*: Dels seus pensaments, poca cosa se'n pot aprofitar si descomptem es que ja son coneguts: l'hosté ha dislessat. — *R. B. i M.*: Queda admés. Es veu que és de la broma vosté. — *J. Domenech G.*: Molt bé diu; tindrem en compte les seves bones intencions, però ja, fill! no tenim temps per a contestar li tot el que'ns pregunta. — *J. M. V.*: Son incorrectes, malgrat i contenir fragments ben acceptables. Un altre dia serà. — *Nanclús*: Es m'ha ferit això. — *Pitáno*: El xisto és vell i el dibuix es dolent. — *R. R.* (Suïssa): ¡Mercés, home, mercés! — *S. Xim.*: No, senyor. — *C. Ribes*: Si senyor. No ad-

metem original escrit en llapis i en les dos cares. — *Guillem Stroff*: No'l podem complaure. — *Un autonomista i Krak*: Els dibuixos de vostés no'ns aprofiten. — *C. S. B.*: Mercés pel seus bons intents. Les circumstancies actuals no ens permet acceptar col·laboració política. — *Rabadà*: Res d'alusions; està privat del metge. — *P. Ros*: Els xistos son molt vells i l'ortografia és incompreensible. — *John*: Molt bé, però hem d'esperar ocasió per a publicar ho.

A. R. V.: Arrenjat tot; allò del T. d' I. no li preocupi, que altres mals de cap te aquell senyor; aum, home: amb una mica d'alum se li conservaràn, tal com ho fan els sabaters. La poesia que vosté vol dir, es *La llengua trocejada* i està publicada en el llibre *Poesies patriòtiques* que costa una pesseta.

EU. — M'encanten els temps passats; a casa he montat un mobiliari tot *Lluís XV*.

ELLA. — Jo també he canviat el meu.

EU. — ¿Es de *Lluís XV*?

ELLA. — No; és de *Lluís... Mejía*.

Llibres, llibrets i llibrots

SONATES, obres poètiques d'en Joan Molas Valverde, prefaci d'Apeles Mestres.

¡Però, senyor! ¿Un al·tre llibre de versos? ¿I la guerra europea? ¿I l'alça dels queviures? ¿I l'encariment del gas? ¿I la puja del paper?

Els poe·as son herois homerics. Per ells no hi ha al mon al·tre cosa que ses cabories i que la seva Musa. Varen naixer per cantar, com la cigala del cont·e, i can·en a tort i a dre·; tant si vé com no a tò. Es a dir: no sempre. Perque les Sonates den Molas Valverde, un trovaire jove i elegant, hi es·àn a tò. ¡I vaia si hi estàn! Pregunteu-ho a Mossen Apeles Mestres, poe·a saberul, que sab ben bé lo que son sonates, i fins ha posat un prefaci al llibre, presentant·nos al novell·ardit versaire, amb aquella bonomia i aquella fè que posa en to·es les coses.

L'Apeles Mestres, home transparent i ecuanim, com are es diu, trova que en Molas Valverde es un poe·a ingenu i de bon sentit, que es mol·i en aqueixos temps de paransisme galàic; i si ell ho trova, jo també; que ja fa temps que per sa·tsfacció meva, pensem igual en coses d'art i de lle·res, l'eximi poeta dibuixant i jo, i no fora del cas que are discrepressim, amb aqueixa calor que fà, per una sona·a més o menys.

Heus aquí la divisió que n'ha fet el jove Molas Valverde, de les que ens ofereix un son llibre: Del mar. — Del

camp. — Del dolor i de la confortació. — D'amor, i — Fantàstic.

Si haguéssim de fer una tria de les sonates, n'escull·riem moltes del camp i del mar, bastan·es de l'amor i poques del dolor i la confortació. ¡Questió de gustos! Per motiu de la forma que és sempre correc·a, no fariem cap selecció. La forma, la es·rofa, és no més l'estoix on deu trovar·s'hi la joia de la poesia, i are n'hi ha tan's i tan's que han posat boliga d'esto·xos poètics, que quan brolia un poe·a ingenu, franc i espontani, a un li vénen ganes d'agafar-lo pel braç i dir-li a cau d'orella:

— ¡Tú, Marcellus eris!

Que és el cas en que's trova en Molas Valverde, al quin li desitjem mol·a serenitat per a no decantar·se de la banda dels fabricant d'es·to·xos. Recordis d'uns felïços versos d'un poe·a que un jorn fou ingenu i expressiu com ell, i que comencen dient:

Qui no té el gus· es·ragat
igual trova la glopada
en la copa c·cellada
que en el got escarbo·at.

En·esos? Doncs a servir i conrear la matèria prima: a fer·se amb l'exponenteitat i la sensillesa; a escriure fent versos i no a fer versos per escriure: a aprendre de fer joiells, que quant aqueixos surten bons i formosos de mans del ar·is·a, aviat s'apren de fer es·to·xos. ¡Cóm que es lo ma·eix que trevallar amb motllo!

Ah! i de passada, una es·re·a de mà, company Molas.

Mik

¡Alto acá, senyor Mulell! El alcalde no quiere disfrescs pels carrers!

Pròleg d'un drama

Anche io son poeta!

¿No la coneixen a la Sileta
la de la torre de càn Badia?
Viu prop de casa, de la torreta
on l'estiu passo junt amb la tia.
¿No la coneixen a la Sileta?

Ella fa puntes a la tribuna
sota'l velarium de la persiana:
rega les plantes; guaita la lluna,
i és entusiasta de la sardana.
Ella fa puntes a la tribuna.

¡Si'n té de llibres de poesíes!
¡Si'n té de peces per la pianola:
de cançonetes, de melodies,
per matà'l rato quan està sola!
¡Si'n té de llibres de poesíes!

Son pare és home molt campetxano
que res li nega, que tot li dóna.
Va marxà a Cuba que era molt nano
i are rumbeixa per Barcelona.
Son pare és home molt campetxano.

¡Ai, la Sileta, que m'és veïna!
¡I, quina Musa més temptadora!
¡Tant rossa i maca i airosa i fina,
i amb aquell aire d'estalviadora!
¡Ai, la Sileta que m'és veïna!

Jo, que com ella, també estiueijo,
ben lluny del tràfec que hi ha a la vila,
tot just l'oviro, ja'm neguiteijo,
i vaig tornant-me com una anguila!
Jo que, com ella, també estiueijo.

Perdo les hores mirant la bella,
mentres fa randes a la tribuna;
obro cent voltes la finestrella,
per atrapar-la guaitant la lluna.
Perdo les hores mirant la bella.

¡Més, ai, quin'una n'ha fet son pare!
Va regalar-li fa quatre dies
un gramofono; ¡m'escuixo encare!
amb tantes plaques com ximpleries.
¡Més, ai, quin'una n'ha fet son pare!

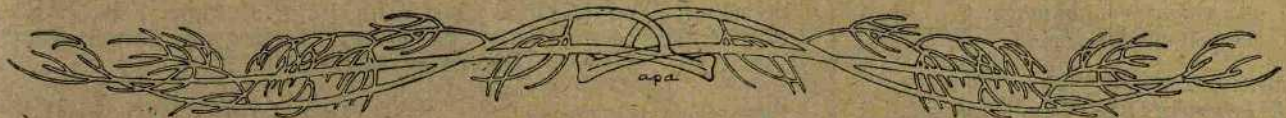
Ella l'engega, torturadora,
tardes i vetlles, i jo poeta,
sentint el monstre, ni vaig a l'hora,
ni guanyo al dia mitja pesseta...
Ella l'engega torturadora.

¡Però, còm dir-li que així'm tortura!
que'm desconcerta, que'm treu de quici,
que'l metge pensa que no tinc cura,
que dono mostres, de poc judici.
¡Però, còm dir-li que així'm tortura!

No; la vull veure sempre contenta:
pla bé coneixo que se m'acaba
la pau calmosa, la pau silenciosa
de la nit fresca, de la nit blava:
No; la vull veure sempre contenta.

¡Conflicte negre! ¡Fatal dilema
entre jo i ella mal fat congria!
O el gramofono depressa crema
o se'm declara la bogeria.
¡Conflicte negre! ¡Fatal dilema!

FLOK

ESPEITECS

Els veïns de Vallcarca estant soliviantats. Els veïns de Vallcarca miren amb esglai com cada jorn és fa més alta aquella terrible forteresa, anomenada les quatre cases d'en Pic, que ja els tapa la vista del Tibidabo, i aviat els taparà la meitat del oritzó, el sol, la lluna i els estels.

Als veïns de Vallcarca, no els hi sab pas greu que en Pic, d'un pic és faci quatre cases que seràn una immensa caserna de pisos de lloguer. El que'ls hi sab grèu an aquells veïns, és que'n plena muntanya s'hi aixequin cases de cinc pisos, i s'extranyen de que és comencesin les obres sent primer tinent d'alcalde el senyor Pic en persona, un dels més fermes defensors de la Ciutat jardí.

¡Si que filen prim els veïns de Vallcarca!

Rebem una carteta que diu:

«Ha quedat constituïda una Comissió executiva per a portar a cap els treballs i recullir cabals a fi de posar una làpida com a record a la casa on morí En Joan Maragall, per lo qual se prega a tots els catalans contribueixin a n'aquesta obra d'enaltiment a un dels fills que més han treballat per a l'engrandiment de la nostra terra.»

Ens plau la iniciativa, i creiem que com a nosaltres els plaurà a tots els bons catalans, que no menys és mereix l'immortal autor de La Sardana i La Vaca cega, mort en la plenitud de la vida i de la força creadora.

¡Mirèu que se'n pesca unes l'Alcalde de Barcelona!

Are no vol que passegin pels carrers la seva nyonya homes-anunci, vestits diferents de les persones.

¡Adéu, elefant del Bosc, amb les teves quatre potes!

¡Adéu, gallego acanyat, ja no't veurem més la trompa d'aquell famós gramofón que mai para ni reposa!

¡Adéu, home-anunci, etern pregó del tant-se-m'en dona!

¡, ai! adéu Muley-Haffid; ja pots desar-te la roba, si no vols que a cada pas et prenguin per un pobre-home que anunciés algún ungüent per tení el color de moda.

El benemèrit Orfeó Català està celebrant joiosament les seves bodes de plata amb Catalunya.

Sembla ahir que l'Orfeó ens començava a deleïtar amb sos armoniosos concerts desvetlladors de l'ànima catalana. ¡Sembla ahir i fa vinticin anys! De llavors ençà, quina vida més activa i més gloriosa ha dut l'Orfeó. Per Espanya i per l'extranger ha esbandit les formoses melodies de nostres cançons populars, i les inspirades composicions de nostres mestres, donant a conèixer arreu un dels caïres més típics de l'espirit catalanesc. Ha fet més l'Orfeó, ha bastit un palau superb per alberg de la música catalana, orgull de la Ciutat Comtal.

Salut, senyors de l'Orfeó Català, i que per molts i mols anys pogau aixecar

Al damunt de vostres cants
aquella noble senyera
que'ls ha fet més triomfants.

Alguns diaris, que aprofiten totes les ocasions per a desacreditar la gestió dels nostres regidors regionalistes, han volgut fer creure al públic innocent que'ls llegeix, que la recaudació de consums ha minvat d'ençà que'ls llerrouxistes han perdut la seva preponderancia a l'Ajuntament. Aquesta malèvola insinuació faria riure sinó fes fàstic.

No calia que l'honorabilíssim president de la comissió de consums, senyor Rovira, demostrés el contrari, en ple consistori amb arguments contundents.

Estiguèu tranquil, amic Rovira, perquè la calúnnia és com l'aigua; sinó troba pòls, no taca.

Are diu que s'es fet moda
el tenir la pell cotrada,
i per çò nostre jovent
passa hores a la platja,
tot prenent-hi banys de sol
d'un parell d'hores ben llargues.
Aixís agafen un tò

de bronze, o bé de tanagra,
que fa an els homes farrenys
i les dones mig gilanes,
si bé més d'un hi ha agafat,
tant sols una calipandria,
per tenir la pell molt dura
i la closea massa flaca.

Un suscriptor de La Veu és queixat al colega de que a l'Administració de Correus s'haguessen negat a admetre una carta certificada dirigida a Sant Llorenç Savall, pretextant que no existia tal poble, i obligant-lo a traduir el nom del Sant.

¿I d'això s'extranya aquell suscriptor de La Veu?

Nosaltres una vegada volíem certificar una carta dirigida a un tal Armengol Nadal, de Picamoixons, que vivia al carrer del Coll, i perquè l'admetessin a correus varen tindre que escriure el carpet aixís:

Sr. D. Hermenegildo Navidad. — Calle del Cuello — Picamojones.

I, està clar, ¡no hi va arribar!

Aviat arribarà a Espanya el primer submari fet als Estats Units. I aquest submari serà solemniament batejat amb el nom de Peral, en memoria d'aquell notable constructor.

— ¿Però fou en Peral el primer espanyol que trevallà amb lo del submarins?

— No, senyors: fou en Monturiol: un enginyer català que construí molts anys abans el primer sumergible del món. El seu famós Ictini, anomenat vulgarment barco-peix i quines proves fets a Barcelona obtingueren el millor èxit.

— I, doncs; que no era espanyol en Monturiol.

— ¡I està clar que ho era ¡però en Peral ho era més. ¡Havia nascut allende el Ebro!

Nova obra Catalana

Sortirà Dimecres

El llibre del bon humor

Poesies festives

Un formós volum contenint composicions en vers, de

C. Gumà, J. M. Codolosa, R. Ramón V., Molas i Casas, Quim Roig, A. Feliu i Codina, J. Mallol, F. Clarassó, E. Aulés, M. Revoltós, Serafi Pitarra, A. Riusech, Puig Cassanyas, M. Ribot i Serra, Pere Antón Torres, Sebastià Gomila, Víctor Rahola, Santiago Rusiñol, J. Piquet i Piera, Lluís Millà, Pep Llauner, R. Arús i Arderiu, J. Coll i Britapaja, Josep Robreño, A. Llimoner, Angel Guimerà, J. Verdú, Jep de Jespus, Ayné Rabell, E. Coca Vallmajor, P. Colomer Fors, El Reetor de Vallfogona, Japet de l'Orga, J. Burgas, Conrat Roura, J. Barbany, Martí Gíol.

PREU: UNA PESSETA

SORTIRÀ DIMECRES VINENT

SECCIO D'ANUNCIS

CAMISERIA SANS

BOQUERIA, 32

Especialitat en camises a mida

FABRICA D'ARTICLES DE PELL

Casa PERELLÓ, Pi, 7 bis

Carteres, Petaques, Moneders, Cinturons,
Corretges hàbit. Maletes, Sacs i Carteres
per a viatges. PREUS BARATISSIMS

ELS TIRANTS I LLAGAS MILLORS I DE MÉS
BON GUST SON SENS DUBTE ELS DELA TAN ACREDITADA

MARCA
Mandemall

DEMANIS EN CAMISERIAS I SIMILARS
VENDAS AL ENGROS M. DOMENECH VALLES
CONCELL DE CENT. 377-BARCELONA

VERDAGUER i C.^a

Banyeres - Bidets - Dutxes - Rentamans
Escalfadors - Waters - Orinadors
Aixetes - Cuines, etc.

Telefon 1662

Despatx: RONDA UNIVERSITAT, 9

Tallers: ENTENZA, 41

J. CARDÚS

Paraigües - Ombrel·les - Vanos

Portaferrissa, 10

Tirant - Benefactor

PATENTAT

Per a el desentrotlló del pit de les
senyores, homes i nens

Els ven la casa Srs. Eduard Schilling,
S. en C. (Barcelona, Madrid, Valencia) i
el fabricant d'elastics i lliga cames Smart

AMADOR ALSINA

Riera Sant Joan, 8. - BARCELONA

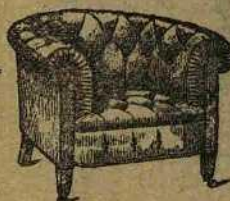
que enviarà follet gratis a qui el demani

EL CONFORTABLE CATALÁ

Durán i Bas, 11. - Telefon 3468

Mobles
transforma-
bles en
llits

Tallers de mobles de tota classe i decoració. Casa especial en sillons de gran
confort anglès, forrats en marroquí i velluts

Portaferrissa, 24 i 26 □ TELEFON 1574

Camises, Corbates i gèneres de punt - Per a la mida
especialitat - Casa millor surtija en articles del seu ram

Camisería Mas i Roca

Academia COTS

Fundada el 1879 - Carrer Cucurulla-Plaça Sta. Anna

DIRECCIÓ GENERAL: ARCS, 7, PRAL.

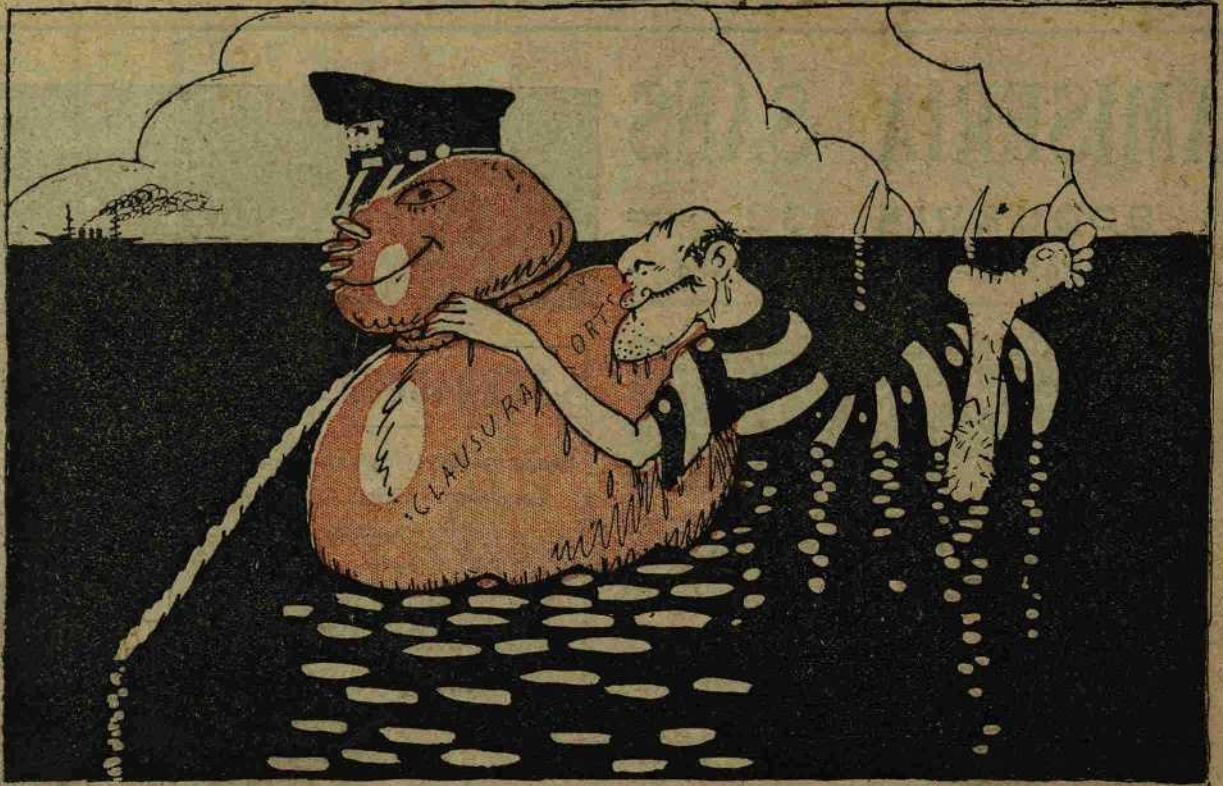
Comerç, Banca, Borsa, Francès, Anglès, Alemany, Reforma
de lletra, Títol de Tenedor de llibres

La Piula

SETMANARI REGIONALISTA AMB NINOTS :: SORTIRÀ CADA DIJOURS A LA TARDE

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Llibreria Bonavia i Durán. Boqueria, 20-Barcelona

SUSCRIPCIÓ: Barcelona: Un trimestre 1'50 ptes. - A fora: Id. 2 ptes. - Estranger: Un any, 10 ptes. - És paga a la bestreta

— ¡Si no arrivo a trobar aquesta carbassa ja era home a l'aigua!

— ¿Què me'l tatxará, bon home?

— No, senyora; d'això ara se'n cuiden al Govern Civil.